

MEKTEB-İ MÜLKIYE'DEN
SİYASAL BİLGİLER FAKÜLTESİ'NE
125. YIL

Tanzimat döneminin bütün davranış ve girişimlerinde başlıca iki amaç izlenmiştir. Amaçlardan biri, Devlet örgütünü, yönetim ve yöntemlerini, Batılı anlamda yenileştirerek, Devletin çalışmalarını sistemleştirmek; öteki de, kurulan yönetim mekanizmasını bilgi ve beceriklilikle işletecek gücü ve kafaları yetiştirmektir.

Mekteb-i Mülkiye'nin ilk temeli, Maarif Nazırı Sami Paşa zamanında atılmıştır. Mektep 1859 yılında öğretime başlamış ve ilk Mülkiye, Rüstiye ile İdadi arasında iki yıllık bir orta öğretim kurumu olmuştur. Mülkiye, 4 aralık 1877'de geliştirilmiş, üç sınıfı idadi, iki sınıfı yüksek olan bir yüksek okul hüviyetine dönüşmüştür. 1883'te de Mülkiye yatılı okul olmuş, 1892'de ise bir sınıf daha eklenerek, okulda öğretim altı yıla çıkarılmıştır.

1913'de, Mekteb-i Mülkiye, Paris Siyasal Bilgiler Okulundan esinlenerek, yeniden örgütlendirilmiştir. Mektep'te uzmanlaşmayı sağlamak üzere, Siyasî, İdarî ve Malî Şubeler açılmıştır.

Mekteb-i Mülkiye 1915'de kapatılmış ve ödeneği Daarülfünun bütçesine aktarılmıştır. Fakat az sonra bulunan bir yanlış davranış olduğu anlaşılmış ve düzeltilmesi yoluna gidilmiştir. O sıralarda Sadraâzam ve Dahiliye Nâzırı bulunan Tâlat Paşa, Doğu vilâyetlerine yaptığı bir geziden dönüşünde, Mekteb-i Mülkiye'nin Türk toplumunda o zamanki yerini ve gerekçesini ve şu sözlerle belirtmiştir: "Her tarafı harabezar olan memleketin neresinde bir umran ve temeddün eseri gördümse bunu orada hizmet eden Mülkiyeli bir Kaymakamın, bir Mutasarrıfın, bir Valinin eser-i hizmeti ve gayreti olduğunu takdir ettim. Anladım ki, Mülkiye mezunları kadar bu memlekete hizmet eden, yurdun en uzak ve mahrum köşelerinde nur, hayat, medeniyet ve umran halkeden kimse yoktur". 1918 Nisanında, yeni bir kanunla, Mekteb-i Mülkiye Dahiliye Nezaretine bağlı olarak, üç sınıflı bir yüksek okul halinde açılmış, iki yıl sonra, 1920 de, yeniden Maarif Nezaretine bağlanmıştır.

Cumhuriyet ile birlikte, Mekteb-i Mülkiye yeni bir hız ve ileri atılış aşamasına girmiştir. Mülkiye'nin Ankara'ya taşınması, 1930 yılından beri düşünülmekteydi. Bu amaçla, 1934'de Cebeci'de yapılmağa başlanan bina

1935'de tamamlanmıştır. Aynı yıl içinde çıkartılan 2777 sayılı kanunla, Mülkiye adı, Atatürk'ün isteğine uygun olarak, Siyasal Bilgiler Okulu'na çevrilmiştir. Siyasal Bilgiler Okulu'nun öğretim süresi dört yıla çıkarılmış, 1936-1937 ders yılı Ankara'da yeni ve bugünkü binasında başlamıştır.

Üniversitelerimize yeni bir yön ve kimlik veren 1946 tarihli Üniversiteler Kanununun çıkması, Üniversite ile Siyasal Bilgiler Okulu arasında hukuk yönünden var olan benzerliği sarsmıştır. Siyasal Bilgiler Okulu'na ilişkin 2777 sayılı kanunun 6 ncı maddesi, İstanbul Üniversitesi Öğretim üyeleri için konulmuş ilkelerin ve kuralların Siyasal Bilgiler Okulu öğretim üyelerine de uygulanmasını gerektirmekteydi. Yeni Üniversiteler Kanunu ile, öğretim alanındaki benzerlik ve eşitlik yanında, hukuk yönünden eşitliği de sağlayan bu madde kaldırılmıştı. Böylece Üniversiteler Kanunu ile sağlanan yeni gelişme olanaklarından yararlanması için Siyasal Bilgiler Okulu'nun da bir Fakülte haline gelmesi gerekmektedir. Nitekim çok geçmeden, 23 Mart 1950 tarih ve 5627 sayılı kanunla, Siyasal Bilgiler Okulu, Ankara Üniversitesi'ne, Siyasal Bilgiler Fakültesi adı altında katılmıştır.

Uzun ve şerefli bir geçmişi, kendisine özgü havası, özellikleri olan Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin Üniversite topluluğuna katılması, Mülkiye ile yaşanan gelenek zincirini koparmamıştır. Mülkiye, Üniversiteye bir Fakülte olarak katılmakla, yalnız, tarihi boyunca yeni koşullara uymak, yeni gereksinimleri karşılamak üzere geçirdiği değişimlerden bir yeni-sini geçirmiştir. Üniversiteye katıldıktan sonraki yıllarda, Fakültemiz, öğretim üyesi, öğrenci sayısı, araştırmalar ve yayınlar bakımından büyük bir gelişme göstermiştir.

1955'te yeni bir lisans yönetmeliği kabul olunarak uzmanlık bölümlerine ayırım üçüncü sınıftan başlatılmıştır. Böylece, Fakülte'nin iki yılı sosyal ve siyasal bilimler alanında öğrencilere genel kültür veren sınıflar olmuştur. Fakülte'nin son iki yılında öğretim veren (i) Diploması ve Dış Münasebetler Şubesi, (ii) Maliye ve İktisat Şubesi ve (iii) İdarî Şube bulunmaktaydı. Öte yandan 1955-56 ders yılından başlayarak siyasal bilimler alanında doktora programları da yürürlüğe konulmuştur.

1966 yılında yürürlüğe giren yeni bir lisans yönetmeliği ile yeni bir uzmanlaşma bölümü olan işletmecilik bölümü kurulmuştur. Ayrıca 1965-1966 ders yılından bu yana Fakülteye bağlı bir Basın ve Yayın Yüksekokulu da öğretime başlamıştır. Daha sonra 1983 yılından itibaren bu okul doğrudan Ankara Üniversitesi Rektörlüğü'ne bağlanmıştır.

1982 yılında Yükseköğretim Kanununun çizdiği çerçeveye uygun olarak uzmanlık bölümleri altıya çıkarılmış ve birinci sınıftan başlayarak örgütlenmiştir. Siyasal Bilgiler Fakültesi bugün 6 ayrı uzmanlık alanında

lisans diploması vermektedir: (i) Uluslararası İlişkiler, (ii) İktisat, (iii) İşletme, (iv) Maliye, (v) Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri (vi) Kamu Yönetimi, Lisansüstü öğretim faaliyetleri ise Ankara Üniversitesi bünyesinde kurulan Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne bağlanmıştır.

Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin yüz yılı aşan bir süre önce kuruluşu ve bugüne kadar gelişmeleri, yurdumuzda "Batılılaşma" ve kalkınma çabaları ile yakından ilgilidir. Devlet görevlerinin çok genişlediği ve karmaşıklaştığı bir çağda, yurdun her bakımından iyi yetişmiş yöneticilere gereksinimi vardır. Devletin toplumsal ve siyasal yapısını çağdaş anlayış içinde güçlendirmek, yönetim mekanizmasını ve yöntemlerini yeni gereksinimlere uydurmak ve yüksek düzeyde işletmek ancak bu tip yöneticilerle gerçekleştirilebilir. Bunun için, Siyasal Bilgiler Fakültesi siyasal ve toplumsal bilimlerin devlet yönetimi ile ilgili yönlerini öğreten, bilimin verilerini tüm olarak anlamayı amaçlayan ve devlet yönetiminin belirli kollarına olduğu kadar özel teşebbüse de uzmanlık kazanmış eleman yetiştiren bir yüksek öğretim kurumudur. Ayrıca, Siyasal Bilgiler Fakültesi, toplumsal ve siyasal bilimlerle ilgili konularda araştırmalar yapan, bu bilimlerde en yeni gelişmelerin ışığı altında yurt sorunlarını inceleyen ve çalışmalarının sonuçlarını kamuoyuna ve ilgili devlet organlarına duyuran bir kurumdur.

Geçmişte büyük bir bölümü kamu kesiminde görev alan mezunlarımızın bugün yaklaşık olarak yüzde 50'si özel kesimde, diğer yarısı ise çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarında çalışmaktadır. Fakültemiz öğrencilere, eğitimleri süresince sadece teorik bilgiler vermemekte, Türkiye'nin karşılaştığı çeşitli problemleri ve bunların çözümünde kullanılacak genel yaklaşımları da teori ile birlikte vermektedir. Bu şekilde yetiştirilen öğrencilerimiz, mezuniyetten sonra girdikleri işlere çok çabuk uyum sağlamakta, bilgi ve becerileri ile, en kısa süre içinde ve en verimli bir şekilde, Türkiye'nin kalkınma çabalarına katkıda bulunmaya başlamaktadırlar. Başka bir deyişle, ATATÜRK ve ATATÜRK İLKELERİNİN aydınlattığı ışıklı yolda, ATATÜRK'e lâyık bir vatan evladı olma çabası içinde bulunmaktadırlar.

Fakültemizin altı bölüm ve bu bölümlerde yer alan anabilim ve bilim dalları şunlardır:

İKTİSAT BÖLÜMÜ

1. İktisat Politikası Anabilim Dalı
 - a) Genel İktisat Politikası Bilim Dalı
 - b) Uygulamalı İktisat Politikası Bilim Dalı

2. İktisat Teorisi ve Tarihi Anabilim Dalı
 - a) İktisat Teorisi Bilim Dalı
 - b) İktisat Tarihi ve İktisadi Düşünceler Bilim Dalı
3. Uluslararası İktisat ve İktisadi Gelişme Anabilim Dalı
 - a) Uluslararası İktisat Bilim Dalı
 - b) Kalkınma İktisadı ve İktisadi Büyüme Bilim Dalı

İŞLETME BÖLÜMÜ

1. Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı
 - a) Muhasebe Bilim Dalı
 - b) Finansman Bilim Dalı
2. Üretim Yönetimi ve Pazarlama Bilim Dalı
 - a) Üretim Yönetimi Bilim Dalı
 - b) Pazarlama Bilim Dalı
3. Yönetim ve Organizasyon Anabilim Dalı
 - a) İşletme Yönetimi Bilim Dalı
 - b) Organizasyon Bilim Dalı
4. Ticaret Hukuku Anabilim Dalı
 - a) İşletme Hukuku Bilim Dalı
 - b) Banka ve Sigorta Hukuku Bilim Dalı
5. Sayısal Yöntemler Anabilim Dalı
 - a) Sayısal Yöntemler Bilim Dalı
 - b) Sistem Analizi Bilim Dalı
6. Kooperatifçilik Anabilim Dalı

MALİYE BÖLÜMÜ

1. Maliye Teorisi Anabilim Dalı
2. Bütçe ve Mali Planlama Anabilim Dalı
3. Mali İktisat Anabilim Dalı
4. Mali Hukuk Anabilim Dalı

ÇALIŞMA EKONOMİSİ VE ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİ BÖLÜMÜ

1. Çalışma Ekonomisi Anabilim Dalı
2. Yönetim ve Çalışma Sosyolojisi Anabilim Dalı

3. Yönetim ve Çalışma Psikolojisi Anabilim Dalı
4. İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Anabilim Dalı

ULUSLARARASI İLİŞKİLER BÖLÜMÜ

1. Devletler Hukuku Anabilim Dalı
2. Siyasi Tarih Anabilim Dalı
3. Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı

KAMU YÖNETİMİ BÖLÜMÜ

1. Siyaset ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı
 - a) Siyasal Teoriler Bilim Dalı
 - b) Siyasal Davranış Bilim Dalı
 - c) Anayasa Bilim Dalı
 - d) Sosyoloji Bilim Dalı
2. Hukuk Bilimleri Anabilim Dalı
 - a) Özel Hukuk (Devletler Özel Hukuku Dahil) Bilim Dalı
 - b) Kamu Hukuku (İdare Hukuku, Ceza Hukuku Dahil) Bilim Dalı
3. Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı
 - a) Kamu Yönetimi Bilim Dalı
 - b) Personel Yönetimi Bilim Dalı
 - c) Yönetim Psikolojisi Bilim Dalı
4. Kentleşme ve Çevre Sorunları Anabilim Dalı
 - a) Kentleşme Bilim Dalı
 - b) Çevre Sorunları Bilim Dalı

Yukarıda belirtilen bölümlerde 1984-1985 öğretim yılında 27 profesör, 32 doçent, 3 yardımcı doçent, 20 araştırma görevlisi, 12 yabancı dil okutmanı görevli bulunmaktadır. Atama işlemleri tamamlandığında ve boşalan kadrolara yeni elemanlar alındığında doçent, yardımcı doçent ve araştırma görevlisi sayısı artmış olacaktır. Ayrıca 2547 sayılı Kanununun 40. a maddesine göre 5 kişi ve ek ders ücretli öğretim görevlisi olarak da 9 kişi görev almış bulunmaktadır.

Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne 42 yıl üstün ve onurlu hizmetler veren Prof. Dr. Bedri Gürsoy hocamız 13 Temmuz 1984 de yaş haddinden emekliye ayrılmıştır. Ancak kendisinden sözleşmeli olarak önümüzdeki yıllarda da yararlanılmaya devam edilecektir.

Fakültemizin çeşitli bölümlerinde görevli öğretim elemanları A.Ü. Basın ve Yayın Yüksekokulu, Hukuk Fakültesi, Adalet Yüksekokulu, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, ODTÜ İktisadi İdari Bilimler Fakültesi ile Mimarlık Fakültesinde, Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsünde, Polis Kolejinde çeşitli derslerin okutulmasında görev almışlardır.

Ankara Üniversitesi Rektörlüğü Konferans Salonunda 7 Mart 1984 tarihinde düzenlenen törende Türkiye'nin dostu ve haklarımızın tarafsız savunucusu NATO Genel Sekreteri Sayın Joseph LUNS'a Fakülte Kurulumuzun önerisi ve Ankara Üniversiteler Senatosu'nun onayı ile Siyasi İlimler dalında Fahri Doktor ünvanı tevcih edilmiştir.

Ankara Üniversitesi Rektörlüğünce düzenlenen Uluslararası Terörizm Sempozyumuna Fakültemiz öğretim elemanları katkıda bulunmuşlardır. Ayrıca Friedrich-Naumann Vakfının desteği ile Federal Almanya'da Bochum'daki Ruhr Üniversitesi ile Fakültemizin düzenlediği Türk-Yunan İlişkileri Semineri 5-7 Ekim 1984 tarihleri arasında Ankara'da yapılmıştır.

Ayrıca USIS aracılığı ile Washington, D.C., deki Georgetown Üniversitesi ile Fakültemiz arasında 3 yıl süreli ve belli alanlarda işbirliğini içeren karşılıklı olarak öğretim üyesi değişimini amaçlayan bir anlaşma imzalanmış bulunmaktadır.

Geçmiş yıllarda olduğu gibi, bu öğretim yılında da çeşitli ülkelerden gelen öğretim üyesi ve uzmanlar Fakültemizde konferanslar vermektedir.

Fulbright bursundan yararlanarak A.B. Devletleri'ne giden bir üyemiz geri dönmüş ve iki öğretim üyemiz aynı burstan yararlanarak A.B. Devletleri'ne gitmiştir. Fulbright Komisyonu aracılığı ile bir bilim adamı 1984-1985 öğretim yılında kısa bir süre için Fakültemizde görev alacaktır.

Fakültemiz elemanlarından 11 kişi yurt dışında 30 kişi yurt içinde düzenlenen bilimsel toplantılara tebliğ sunarak ve ayrıca yurt dışında 26, yurt içinde 56 değişik toplantıya katılmışlardır.

Fakültemiz öğretim elemanlarının geçen öğretim yılında 25 kitap ve 102 bilimsel makalesi yayınlanmıştır.

Öğretim-egitim, araştırma ve kısmen arşiv ve dosyalama işlemlerinde kullanılmak üzere alınan ve kapasitesi bir misli arttırılabilen 512 KB hafızalı bir mini bilgisayar yakında devreye girecektir.

Bu arada 400 kişilik kapasitesi olan yemekhane, ihtiyaçlara daha iyi ve süratli cevap verebilmek için tadil edilmiş ve kapasite 1500'ün üzerine çıkarılmıştır. Ayrıca 4 yeni sınıf inşa edilmiştir.

Fakültemizle ilgili diğer bilgiler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

ÇEŞİTLİ BİLGİLER

— Öğrenci Sayısı (1984-85 Ö. Y.)	3502
— Erkek	2479
— Kız	946
— Yabancı Öğrenci	82
— Erkek	73
— Kız	9
— 1983-1984 Öğretim Yılında Mezun Olan Öğrenci Sayısı	359
— Erkek	280
— Kız	77
— Yabancı	2
— Başarı Oranı	
— Sınava girme hakkı alan öğr. say. göre	% 83.03
— Sınava giren öğrenci sayısına göre	% 95.59
— Birinci Sınıflar	% 88.80
— İkinci Sınıflar	% 87.20
— Üçüncü Sınıflar	% 97.30
— Dördüncü Sınıflar	% 93.40
— Öğretim Elemanı Başına Düşen Ders Saati	36.41*
— Öğretim Elemanı Başına Düşen Öğrenci Sayısı	179.31
— Kütüphane	
— Kitap Cilt Sayısı	85.083
— Dergi Cilt Sayısı	25.000
— Süreli Yayın Türü	1.363
— Yabancı Dilde	307
— Satın Alınan Kitap	535
— Bağış Yolu İle Gelen	2.403
— Değişim	825

* Ders yükü haftada bir saatlik bir ders için 100 öğrenciye kadar 1 saat 200 öğrenciye kadar 2 saat 200'den fazla öğrenci olan sınıflarda (3) saatdir.

— Spor (A.Ü. Spor Şenliğinde)

— Futbol	Birincilik
— Basketbol	Birincilik
— Voleybol (Erkek)	Birincilik
— Voleybol (Kız)	Birincilik
— M. Tenisi (Erkek)	İkincilik
— M. Tenisi (Kız)	Üçüncülük

TÜRK-YUNAN İLİŞKİLERİ SEMİNERİ

Federal Almanya'nın Bochum Üniversitesi'nce Türk ve Yunanlı araştırmacıların ortak çalışmaları ile sürdürülen ve yine Türk ve Yunanlı bilim adamlarından oluşacak bir jüriye denetlenecek olan ve Friedrich-Naumann Vakfınca desteklenen "Türk-Yunan Anlaşmazlığı" konulu bilimsel araştırmanın bir parçası olarak düzenlenen "TÜRK-YUNAN İLİŞKİLERİ" konulu seminerlerin birincisi 13-15 Ocak 1984 tarihleri arasında Mülheim, ikincisi 6-8 Nisan 1984 tarihleri arasında Atina'da toplanmıştır. "TÜRK-YUNAN ANLAŞMAZLIĞI SEMİNERİ'NİN", üçüncüsü Ruhr Üniversitesi ile Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin işbirliği ile 5-7 Ekim 1984 tarihleri arasında bilim adamları, basın mensupları, işçi ve işveren temsilcileri ile, meslekî kuruluş ve çeşitli sanat dallarını temsil eden kişilerin katılması ile Ankara'da toplanmıştır.